

2020

Wytyczne dla

OPERATORÓW INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ

w zakresie działań prewencyjnych
zapobiegających rozprzestrzenianiu
się koronawirusa SARS-CoV-2

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

RCB

Rządowe Centrum
Bezpieczeństwa

Niniejsze wytyczne sporządzono na podstawie informacji z:

- **Ministerstwa Aktywów Państwowych**
- **Rządowego Centrum Bezpieczeństwa**
- **Ministerstwa Zdrowia (strona www i Twitter)**
- **Ministerstwa Rozwoju (strona www i Twitter)**
- **Głównego Inspektoratu Sanitarnego (strona www)**
- **Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (strona www i Twitter)**

1. Ograniczenie lub w razie możliwości, rezygnacja z podróży służbowych i prywatnych do państw, w których występują potwierdzone przypadki zarażenia wirusem SARS-CoV-2, w szczególności tych wskazywanych w komunikatach Głównego Inspektoratu Sanitarnego (opracowywanych na podstawie danych WHO, ECDC i CDC) i ogłaszanych na stronie www.gis.gov.pl/aktualnosc
2. Zobowiązanie pracowników, którzy w ostatnich 14 dniach powrócili z państw, w których występują potwierdzone przypadki zakażenia wirusem SARS-CoV-2, do poddania się samokwarantannie domowej **na okres co najmniej 14 dni**, z możliwością wykonywania pracy zdalnej (w zależności od potrzeb pracodawcy).
3. Udostępnienie dla pracowników termometrów, w miarę możliwości bezdotykowych, które będą każdorazowo dezynfekowane przez odpowiedzialny za nie personel.
4. Umieszczenie instrukcji mycia rąk (załączone do niniejszego dokumentu, dostępne na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego) w łazienkach oraz innych miejscach ogólnodostępnych (np. przy wejściu do obiektu, w szatniach, w pokojach socjalnych, itp.).
5. Sporządzenie komunikatu dla wszystkich pracowników, zawierającego następujące informacje:
 - krótka charakterystyka wirusa SARS-CoV-2 oraz choroby COVID-19, zawierająca w szczególności – sposób transmisji wirusa, czas inkubacji wirusa, czas po którym można zauważyć pierwsze objawy zakażenia oraz listę objawów występujących po zarażeniu,
 - Transmisja wirusa następuje drogą kropelkową, bardzo często przez ślinę i inne wydzieliny, przez ręce. Drogą „wejścia” jest przede wszystkim nos i usta - dlatego zaleca się jak najczęstsze mycie i dezynfekcja rąk - to podstawowy środek profilaktyczny.
 - Człowiek mimowolnie dotyka twarzy ok. 90 razy dziennie - należy unikać odruchu dotykania twarzy, jedną z metod może być praca w rękawiczkach (odpowiednie do miejsca pracy), rękawice nie zapobiegają przeniesieniu wirusa, jednakże utworzą barierę psychologiczną związaną z unikaniem dotykania twarzy.

- Rozmowy twarzą w twarz - zaleca się stosowanie co najmniej 1,5 metra odległości pomiędzy rozmówcami, co uchroni rozmówców od kontaktu przez kropelki wydzielin rozmówców,
- Należy unikać kontaktu przez dotyk.
- profilaktykę oraz działania prewencyjne obejmujące wszystkich pracowników, w szczególności dot. częstego i dokładnego mycia rąk, unikania dotykania twarzy, zachowania zdrowia i unikania innych infekcji oraz chorób zakaźnych, unikania miejsc zaludnionych oraz niepotrzebnych spotkań na terenie obiektu,
- instrukcję postępowania w przypadku wykrycia u pracownika objawów pozwalających na podejrzenie zarażenia wirusem SARS-CoV-2 na terenie obiektu oraz poza terenem obiektu,
- numer kontaktowy do właściwej miejscowo powiatowej lub wojewódzkiej stacji sanitarno-epidemiologicznej (w tym także granicznej stacji) oraz specjalnej całodobowej infolinii Narodowego Funduszu Zdrowia dot. Koronawirusa – 0800 190 590
- wskazanie adresu strony www.gov.pl/web/koronawirus, na której można uzyskać wiarygodne informacje o profilaktyce oraz prewencji wirusa SARS-CoV-2, które dodawane są tam przez Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwo Zdrowia i inne instytucje krajowe zaangażowane w działania ograniczające rozprzestrzenianie się koronawirusa.

Informacje zawarte powyżej można również umieścić na plakatach, które powinny zostać umieszczone zgodnie z zaleceniami zawartymi w pkt. 4. (dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/do-pobrania>)

6. W razie możliwości – wyznaczenie na terenie obiektu pomieszczenia lub pomieszczeń kwarantanny, w których będzie można umieścić pracownika, u którego podczas przebywania na terenie obiektu wystąpiły objawy pozwalające podejrzewać zarażenie wirusem SARS-CoV-2 lub występowanie u niego choroby COVID-19 (tj. bóle głowy, gorączka, suchy kaszel, bóle mięśni). Pracownik ten powinien przebywać we wspomnianym pomieszczeniu do momentu decyzji przełożonych o odesłaniu go do domu, placówki służby

zdrowia, wyznaczeniu pracy zdalnej lub przyjazdu służb sanitarno-epidemiologicznych (w razie potrzeby).

Ważne:

W razie możliwości istnieje możliwość prowadzenia kwarantanny w miejscu pracy.

- Warunki prowadzenia kwarantanny w miejscu pracy: kwarantanna powinna być indywidualna, z zachowaniem rozdzielania pomieszczeń pracy, w celu izolacji pracowników od siebie.
 - Kwarantannie podlegają osoby zdrowe, obecnie trwa 14 dni (decyzja administracyjna PSSE), jeśli w trakcie trwania kwarantanny osoba podlegająca kwarantannie zachoruje, wówczas kwarantanna ulega wydłużeniu o kolejne 14 dni.
 - Jeśli kwarantanna jest prowadzona w miejscu pracy, bez wydzielonego pomieszczenia (np. brak możliwości technicznych) – muszą być przestrzegane bardzo restrykcyjne procedury, m.in.:
 - a) odległość co najmniej 2 metrów pomiędzy pracownikami,
 - b) personalizowane stanowiska pracy,
 - c) praca w rękawiczkach (unikanie dotykania twarzy), rękawice po zakończeniu pracy należy wyrzucić do zamkniętego kosza,
 - d) częste mycie i dezynfekcja rąk,
 - e) rygorystyczne zasady kontaktu,
 - f) ścisły harmonogram sprzątanania i dezynfekcji miejsca pracy,
 - g) stała obserwacja organizmu i reagowanie w przypadku pogorszenia stanu zdrowia.
 - W przypadku kontaktu z osobą zarażoną, osoba podlegająca kwarantannie podlega obserwacji i testom na nosicielstwo wirusa. Objawy zarażenia mogą wystąpić nawet w kilka dni od ostatniej ekspozycji, nawet jeśli pierwotne testy są negatywne.
7. W przypadku podejrzenia lub rozpoznania zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną (art. 35 ust. 1 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, 1495, z 2020 r. poz. 284, 322) lekarz przyjmujący do szpitala, miejsca izolacji lub odbywania kwarantanny, kierując się własną oceną stopnia zagrożenia dla zdrowia publicznego, **poddaje osobę** podejrzaną o zachorowanie, chorą na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną lub osobę narażoną na zakażenie **hospitalizacji, izolacji lub kwarantannie oraz badaniom.**

8. Ponadto powiatowy lub graniczny inspektor sanitarny może wydać decyzję administracyjną o objęciu kwarantanną osoby zakażonej lub chorej na chorobę zakaźną albo osoby podejrzaną o zakażenie lub osoby, która miała kontakt z osobą zakażoną.
9. W razie możliwości - należy zabezpieczyć niewielki zapas maseczek ochronnych (w szczególności tzw. „całotwarzowych”), rękawiczek lateksowych oraz innych wymaganych środków ochrony osobistej – zasoby te należy przeznaczyć do zabezpieczenia pracowników u których wystąpiło podejrzenie zarażenia wirusem SARS-CoV-2 na terenie obiektu oraz pracowników „eskortujących” ich do pomieszczenia lub pomieszczeń kwarantanny wskazanych w pkt. 6.
10. Umieszczenie dozowników z płynem dezynfekującym lub stanowisk umożliwiających dokładne umycie oraz spłukanie dłoni przy każdym wejściu i wjeździe do budynku, jak również zobowiązanie wszystkich wchodzących oraz wjeżdżających na teren obiektów do korzystania z nich. Należy zobowiązać pracowników ochrony lub recepcji obiektów do kontroli przestrzegania niniejszego środka prewencyjnego.
11. Ograniczenie liczby punktów wejścia i wjazdu na teren obiektów do niezbędnego minimum.
12. Zobowiązanie personelu sprząającego do częstszej dezynfekcji oraz sprzątania powierzchni (łazienki, sale konferencyjne, poczekalnie, jadalnie, pomieszczenia socjalne, itp.) i przedmiotów (klamki, przyciski wind, umywalki, ubikacje, blat na recepcji, itp.), które mogą być używane lub dotykane przez dużą liczbę osób.

Ważne:

- Stacje sanitarno-epidemiologiczne **nie dokonują** odkażania powierzchni, domów, stanowisk pracy,
- Gruntowne sprzątnięcie pomieszczenia środkami do dezynfekcji, woda z detergentem, środki mogą być na bazie alkoholu. Serwis sprząający wyposażony w rękawice ochronne. Należy umyć wszystkie powierzchnie, które były dotykane przez pracownika zarażonego oraz współpracowników. Nie ma potrzeby zamawiania specjalistycznych serwisów do dezynfekcji,
- Można stosować fumigatory do dezynfekcji, należy jednak przestrzegać zasad bezpieczeństwa opisanych w kartach charakterystyki substancji niebezpiecznych oraz m.in. rozpoczęcia pracy po zakończeniu odkażania, np. 1 godzina po dezynfekcji oraz przewietrzeniu miejsca pracy.

- Odkazanie miejsc pracy przy użyciu ww. środków może być wykonywane zgodnie z zasadami i przepisami bhp i zapisami kart charakterystyk MSDS (material safety data sheet).
 - Pracownicy nie muszą opuszczać miejsca pracy w trakcie odkazania normalnymi środkami do dezynfekcji, chyba że karta MSDS świadczy inaczej.
13. Jeżeli na terenie obiektu funkcjonuje bufet/stołówka z jadalnią – zobowiązanie nadzorującego pracę bufetu do ograniczenia lub wyłączenia możliwości spożywania posiłków „na miejscu” oraz przejście na tryb wydawania ich „na wynos”. W razie potrzeby lub możliwości należy zamknąć bufet z jadalnią, aby ograniczyć możliwość zebrania się większej liczby osób w jednym pomieszczeniu.
 14. W razie potrzeby, w ramach działań prewencyjnych, wysłania pracowników do domu, należy unikać wysyłania ich na zaległy urlop, zamiast tego korzystając z możliwości pracy zdalnej. Należy zauważyć, że część pracowników może zatajać objawy zarażenia z obawy przed utratą dni wolnych, które chcieliby wykorzystać w innym terminie.
 15. W razie potrzeby i możliwości, ograniczyć zbędne spotkania na terenie obiektu oraz wyjścia poza teren obiektu w godzinach pracy, zarówno o charakterze służbowym jak i prywatnym, zamiast tego preferując kontakt telefoniczny, poprzez pocztę elektroniczną lub w drodze telekonferencji. Niniejsze zalecenie powinno być zastosowane w szczególności do pracowników, którzy zostali zidentyfikowani jako kluczowy personel operatora.
 16. W razie możliwości przeprowadzić szkolenie e-learningowe dot. zasad prewencji oraz profilaktyki wirusa SARS-CoV-2 oraz choroby COVID-19, tak aby uświadamiać personel o istniejącym zagrożeniu.
 17. Zgodnie z rekomendacją RCB z dnia 11 marca 2020 r., w zakresie uruchomienia planów ciągłości działania lub innych procedur, regulujących kwestie funkcjonowania operatora w przypadku niedostępności kluczowego personelu spowodowanej kwarantanną, chorobą lub koniecznością sprawowania opieki nad dziećmi, należy monitorować czy ww. plany i procedury są adekwatne do aktualnej sytuacji. W przypadku zidentyfikowania możliwych zakłóceń dla świadczonych usług, to należy niezwłocznie podejmować działania korygujące plan lub procedurę.
 18. Zweryfikować plany lub procedury, w zakresie tzw. „czarnego scenariusza”, tzn. zawierać instrukcję postępowania w przypadku potrzeby całkowitego

opuszczenia obiektu przez personel w nim zatrudniony, jak również postępowanie w przypadku zastosowania masowej pracy zdalnej (tj. pozostawienia na terenie obiektu tzw. „szkieletowej załogi”, która umożliwi bezpieczne funkcjonowanie obiektu oraz oddelegowania pozostałych pracowników na pracę zdalną).

19. O ile zakład posiada możliwość przeniesienia służb dyspozytorskich na zapasowe stanowisko kierowania, **należy takie stanowisko uruchomić** jako równoległe działające przestrzegając zasady, że pracownicy obu stanowisk mają zakaz osobistych kontaktów.
20. Wszystkim operatorom infrastruktury krytycznej rekomendujemy śledzenie na bieżąco informacji dostępnych w mediach, z uwagi na dużą dynamikę rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie Polski i wprowadzenia stanu epidemicznego.
21. W razie możliwości, należy ograniczyć (a wręcz odwołać) wizyty u operatora osób u niego niezatrudnionych i przenieść na inny termin, w perspektywie co najmniej 14 dni.
22. Zalecenie dla operatorów IK z systemu zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa: wszelka komunikacja związana z występowaniem koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie Polski, która obejmuje przekazywanie (komunikatów, ostrzeżeń, rekomendacji, zaleceń itp.) oraz odbieranie informacji w tym zakresie, będzie odbywała się z wykorzystaniem:
 - adresu poczty elektronicznej: raportyzk@map.gov.pl
 - numeru telefonii mobilnej: [+48 539 773 193](tel:+48539773193)
23. Dane kontaktowe do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa:
 - a) Służba dyżurna RCB – Krajowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
 - adres poczty elektronicznej: dyzurny@rcb.gov.pl
 - numery telefonów: [+48 785 700 177](tel:+48785700177)
[+48 22 36 16 900](tel:+48223616900)
 - b) Wydział Ochrony Infrastruktury Krytycznej:
 - adres poczty elektronicznej: koordynacja.oik@rcb.gov.pl
 - numery telefonów: [+48 22 36 16 960](tel:+48223616960)
[+48 22 36 16 961](tel:+48223616961)

Zawsze aktualne informacje dostępne są na stronie internetowej:

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

www.gov.pl/koronawirus

Rekomendacje dla zakładów pracy w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa – opracowane przez Ministerstwo Rozwoju

(należy kliknąć w poniższy obrazek)

Miejsce i data opracowania: Warszawa, 17.03.2020 r.